

Asia: VN/18947/2022-SM-46

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi

1.

Yleiset huomiot CER-direktiivin kansallisesta toteuttamistavasta, kuten esimerkiksi viranomaistoiminnan järjestämisestä ja valvontamallista

Kiitämme mahdollisuudesta lausua. Lausumme luonnoksesta seuraavaa pyydetyn otsikkorakenteen mukaisesti:

Esityksen tavoitteet

Kannatamme direktiivin samoin kuin esitetyn kansallisen toimeenpanolain tavoitteita. Keskinäisriippuvaisessa yhteiskunnassa ja myös toisistaan riippuvaisten EU-jäsenvaltioiden välillä on välttämätöntä huolehtia kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja kaikkien kriittisten toimijoiden, niin yksityisten kuin julkishallinnon toimijoiden, resilienssistä ja tähän liittyvän yhteistyön kehittämisestä.

Viranomaistoiminnan järjestäminen

Lausumme asiasta edustamiemme yritysten, 19 toimialan ja noin 15.300 yrityksen puolesta, joissa työskentelee noin 900 000 työntekijää, ja jotka edustavat 2/3 yksityisen alan työpaikoista, 2/3 Suomen viennistä ja 2/3 Suomen TKI-panostuksista. Jäseniimme lukeutuu pääosa puheena olevan esityksen tarkoittamista kriittisistä sektoreista ja niiden kriittisistä yrityksistä.

Suomessa on jo vuosikymmeniä rakennettu kansallista huoltovarmuutta hyväksi havaitulla mallilla, jossa toimijat tekevät laadukasta yhteistyötä. Pitkän yhteistyön tuloksena on syntynyt yksityisten ja julkisten toimijoiden välinen luottamus, jonka voidaan toimintamallimme ohella sanoa olevan kansallinen vahvuutemme. Useat maat pyrkivät oppimaan Suomen tavasta toimia. Meidän pitää vaalia tätä kansallista vahvuuttamme ja rakentaa sen varaan. CER-direktiivin yrityksiin kohdistuvien velvoitteiden keskeinen sisältö on samaa huoltovarmuuden kehitystyötä, poikkeamiin varautumista

ja niistä palautumisen suunnittelua, jota huoltovarmuusyhteistyössä on tehty kymmeniä vuosia. Se ei muutu sillä, että nyt keskeisenä ajurina puheena olevalle lainsäädännölle on kansallinen turvallisuus ja resilienssi.

Keskeinen viranomainen, joka ymmärtää asemansa vuoksi parhaiten yhteistyön yksityiskohdat ja järjestelmällisessä yhteistyössä rakennetun luottamuksen vaatimukset, on Huoltovarmuuskeskus.

Kun lisäksi huomioidaan julkistalouden tilanne, olisi erittäin tärkeää, että CER-direktiivin kansallisessa toimeenpanossa hyödynnettäisiin toimiva, olemassa oleva järjestelmämme mahdollisimman laajasti. Se olisi hyvin todennäköisesti kustannustehokkain ja järjestelmän vahvuudet parhaiten hyödyntävä malli ja sitä kautta myös soveltamisalaan kuuluville yrityksille todennäköisesti vähiten hallinnollista lisätaakkaa aiheuttava malli. Nyt esitys kuitenkin rakentuu ajatukselle, että nykyisen toimivan mallin rinnalle rakennetaan osin toinen toiminnan kehys ja sitä palveleva ohjausmalli. Soveltamisalan yritysten kannalta se tarkoittaa, että ne tulevat jatkossa saamaan ohjausta samasta asiasta, mutta eri suunnista, eri viranomaisten toimesta. Emme pidä tätä hyvänä kehityssuuntana. On selvää, että nykyistä järjestelmääkin ja Huoltovarmuuskeskuksen toimintaa pitää kehittää, mutta siitä huolimatta toimivaa kannattaisi hyödyntää esitettyä laajemmin muistaen myös sen, että kriittisillä yrityksillä itsellään on vahva tahto ja myös kannustin kehittää omaa riskienhallintaansa ja resilienssiään, sitä ei niille tarvitse lainsäädännöllä pakottaa.

Toteuttamistavan osalta on merkityksellistä, miten nykyinen toimintamalli ja sen nykytila sekä taustadokumentaatio, kuten direktiivi ja asiaan liittyvien eduskunnan valiokuntien aiemmat kannanotot on esityksessä kuvattu. Kiinnitämme tältä kannalta huomiota seuraaviin:

- Luvussa 1.2 ei ole tarkasteltu pääministeri Orpon hallitusohjelman huoltovarmuutta koskevia kirjauksia, vaikka niillä on paljon merkitystä puheena olevan säädösesityksen kannalta.

- SEUT-säädöspohjan kuvaus voisi olla yksityiskohtaisempi ml. SEUT 114 artiklan ja sen poikkeama-artiklojen kuvaukset.

- Luvussa 2 olisi hyvä kuvata yksityiskohtaisemmin direktiivin sisältöä, jotta artiklojen tarkoitus avautuisi paremmin (erityisesti artikkelit 7, 10, 15, 16 ja 22). Tämä parantaisi mahdollisuuksia ymmärtää ehdotettuja kansallisia valintoja.

- Luku 3.1 antaa melko pinnallisen ja osin virheellisen kuvan varautumisen ja valmiuden nykytilasta. Sen alaluvussa Huoltovarmuus olevan kuvauksen Huoltovarmuuskeskuksen tehtävistä ja roolista samoin kuin koko huoltovarmuusorganisaation toimintatavoista tulisi olla selvästi laajempi ja

yksityiskohtaisempi, koska se on niin oleellinen puheena olevan esityksen viranomaistoiminnan järjestämistä ja valvontamallia koskevien osien kannalta.

- Valmiuslain, huoltovarmuussäätelyn ja sektorilainsäädännön kokonaisuutta ja keskinäisiä vaikutussuhteita tulisi mielestämme myös avata laajemmin. Myös puolustusvoimien rooli ja sotilaallinen huoltovarmuus tulisi mielestämme taustaksi kuvata tehtyä laajemmin.

- Luvussa 3.2 on sektorikohtaista nykylainsäädäntöä kuvattu yksityiskohtaisesti, mutta sen jälkeen sivulla 69 viranomaisten välisen yhteistyön kuvaus on erittäin pintapuolinen ja niukka. Sitä tulisi laajentaa.

- Luku 4.1 on sekava, samoin siinä käytetty terminologia, esim. toimivaltainen viranomainen, toimivaltainen valvontaviranomainen, kansallinen valvontaviranomainen sekä termin uhka käyttö.

Esityksessä tulisi huomioida eduskunnan valiokuntien CER-direktiivin valmistelun aikana asiassa antamat kannanotot, keskeisimpinä seuraavat:

- Hallintovaliokunta on direktiivin käsittelyn yhteydessä lausunut, että kansallisella huoltovarmuuslainsäädännöllä ja CER-direktiivillä on eroistaan huolimatta sama tavoite, yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaaminen (HaVL 14/2021 vp s. 6).

- Talousvaliokunta on huoltovarmuusselontekoa (VNS 8/2022 vp) käsitellessään pitänyt luontevana ratkaisuna sitä, että Huoltovarmuuskeskus alan huoltovarmuuskysymysten käytännön järjestäjänä toimisi CER-direktiivin mukaisena kansallisena yhteyspisteenä.

- Tarkastusvaliokunta on puolestaan lausunnossaan (TrVL 4/2022 vp) todennut CER direktiivin implementointiin liittyen, että direktiiviä on hyödynnettävä suomalaisen huoltovarmuusmallin kehittämisessä turvaamalla julkisen ja yksityisen sektorin välinen toimiva yhteistyö sekä nykyiset huoltovarmuustoiminnan rakenteet. Valiokunta on edelleen painottanut, että CER direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä on arvioitava ja selvitettävä huolella tämän suhde olemassa oleviin rakenteisiin eikä päällekkäisiä rakenteita tule luoda.

- Samoin kiinnitämme huomiota pääministeri Orpon hallitusohjelmaan. Ohjelman kohdassa 9.2. on todettu, että hallitus tukee toimia EU:n kriisivarautumisen vahvistamiseksi huolehtien siitä, etteivät EU-säädökset heikennä Suomen huoltovarmuusjärjestelmän toimivuutta. Hallitusohjelman kohdassa 10.1. on todettu, että Huoltovarmuus on yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden perusta. Huoltovarmuuden näkökulma otetaan huomioon kaikessa päätöksenteossa kaikilla hallinnonaloilla.

Luonnoksessa annetaan kokonaisuutena ymmärtää, ettei Huoltovarmuuskeskukselle voida antaa CER-direktiivien mukaista kansallisen yhteyspisteen tehtävää sellaisenaan, koska sen tehtäviin sisältyy sekä julkisen vallan käyttöä että julkisia hallintotehtäviä.

Huoltovarmuuskeskuksen viranomaisstatuksen ja juridisen aseman kokonaisuutena katsotaan olevan jossain määrin epäselvä. Julkisten hallintotehtävien ja erityisesti julkisen vallan käyttöä sisältävien tehtävien antamisessa muulle kuin viranomaiselle tulee olla pidättyväinen. Luonnoksessa on myös viitattu (s. 8, toinen kappale) työ- ja elinkeinoministeriön professori Tuomas Ojaselta tilaamaan asiantuntijalausuntoon Huoltovarmuuskeskuksen oikeudellisesta asemasta liittyen CER-direktiivin edellyttämiin tehtäviin. Ojasen lausunnon sisältöä ei kuitenkaan esityksessä ole avattu. Huomautamme, että Ojasen lausunnon keskeinen havainto on, että vaikka Huoltovarmuuskeskuksen juridinen asema kaippaa uudelleentarkastelua, direktiivin tarkoittamaan kansallisen yhteyspisteen rooliin ei Ojasen mukaan liity julkisen vallan käyttöön liittyviä tehtäviä. Kyseessä ovat julkiset hallintotehtävät ja Ojanen päätyy lausunnossaan siihen, ettei niiden antamiseen Huoltovarmuuskeskukselle ole estettä. Olisi perusteltua, että kun professori Ojasen lausuntoon on viitattu, sitä olisi myös avattu luonnoksessa. Käsityksemme mukaan myöskään siitä, onko Huoltovarmuuskeskus valtion viranomainen, ei pitäisi olla mitään epäselvyyttä; sen on todettu useissa sitä ja sen toimintaa koskevissa hallituksen esityksissä aina 1990-luvulta lähtien olevan valtion viranomainen. Tuoreimmat tämän toteavat esitykset ovat noin kahden vuoden takaa (esim. HE 232/2022 vp).

Hyvään lainsäädäntövalmisteluun kuuluu avoin vaihtoehtojen läpikäynti. Nyt luonnoksesta välittyvä kuva, että esitettyä valvontamallia vastaan puhuvat seikat on jätetty tarkoituksella mainitsematta. Vaihtoehtojen tarkastelu on ylipäättään hyvin suppea ja sitä tulisi ehdottomasti laajentaa ja tarkentaa sekä tarkastella objektiivisesti eri vaihtoehtoja niiden hyvät ja huonot puolet mainiten.

Katsomme, että Huoltovarmuuskeskukselle tulisi antaa direktiivin tarkoittama kansallisen yhteyspisteen tehtävä sellaisena kuin se on direktiivissä tarkoitettu (esityksen 8 §). Esitetty malli poikkeaa nähdäksemme merkittävästi siitä, mitä esimerkiksi eduskunnan valiokunnat ovat aiemmissa vaiheissa lausuneet (ks. edellä todetut viittaukset hallintovaliokunnan, talousvaliokunnan ja tarkastusvaliokunnan näkemyksiin).

Työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) tulisi säilyä nykyiseen tapaan myös uusien tehtävien osalta mukana Huoltovarmuuskeskuksen ohjauksessa, vähintään niin, että sisäministeriö yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa huolehtisi ohjaustehtävistä (esityksen 7 §:n 3 kohta). Perusteluissa (s. 85) todetaan, että Huoltovarmuuskeskukselle annettavien tehtävien toteuttaminen edellyttää tiivistä yhteistyötä sisäministeriön (SM) ja työ- ja elinkeinoministeriön kesken. Pidämme välttämättömänä perustuslain 2 §:n näkökulmasta, että yhteistyö ja yhteistyössä tapahtuva ohjaus vähintäänkin kirjataan selkeästi myös säännöstekstiin. On selvää, että tehtävillä on vaikutusta myös Huoltovarmuuskeskuksen tulosohtaukseen ja siksi tulosohtauksesta vastaavan ministeriön rooliin tulee olla selkeä. Tässäkin asiassa on järkevää rakentaa olemassa olevan pohjalle. Kiinnitämme tältä

osin huomiota myös Oikeuskanslerinviraston asiassa antamasta lausunnosta ilmeneviin näkökohtiin TEM:n ja SM:n välisen tehtäväjaon osalta. Perustuslain 2 § edellyttää, että ministeriöiden ja viranomaisten toimivallasta on säädettävä selkeästi.

On todettava, että käynnissä olevien lainsäädäntöhankkeiden aikataulut eivät mahdollista niiden optimaalista huomiointia suhteessa toisiinsa. Edellä kuvatun kysymyksen ratkaisemista helpottaisi, jos esimerkiksi huoltovarmuuslainsäädännön käsittely olisi pidemmällä.

Viranomaisten tuki soveltamisalan yrityksille ja yritysten saama lisäarvo

Kokonaisuutena esityksestä välittyy liiaksi vaikutelma, että esitys palvelee ensisijaisesti turvallisuusviranomaisia niiden riskiarvioinneissa ja päätöksenteossa. Koska kriittinen infrastruktuuri Suomessa on ennen kaikkea yksityisten toimijoiden omistuksessa ja hallinnassa, tulisi huomattavasti enemmän keskittyä siihen, minkä lisäarvon esitetyn lain velvoitteiden toteuttaminen soveltamisalan yritykselle tuottaa. Nyt direktiivin edellyttämä viranomaisten tuki soveltamisalan yrityksille ei ole esityksessä millään tavoin keskeisessä roolissa. Tämä näkyy useissa kohdin, mm. kriittisten toimijoiden tukeminen, poikkeamailmoitusmenettelyyn liittyvä viranomaisten palaute ja tuki yrityksille, jäljempänä tässä lausunnossa todettu riittämätön vaikutustenarviointi sekä edellä kuvattu Huoltovarmuuskeskuksen ja huoltovarmuusorganisaation rooli.

Yritykset raportoivat laajasti, että viranomaiset tiedustelevat niiltä jo nykyisin paljon turvallisuuteen liittyviä tietoja, mutta niillä on vaikeuksia saada toimintaa ja päätöksentekoa tukevia tietoja viranomaisilta edes kysyttäessä. Tämän on muututtava.

Ainoat säännökset esityksessä, joissa puhutaan välittömästi yrityksen tukemisesta sen esitettyyn lakiin liittyvissä tehtävissä ovat 8 §:n f) -kohta (...”antaa tarvittaessa tukea”...) sekä 19 § 1 momentti (...”ilmoitettava kriittiselle toimijalle poikkeamailmoituksen vastaanottamisesta ja mahdollisista tukitoimista.”), eikä niissäkään tukeminen ole viranomaista kaikissa tapauksissa velvoittavaa. Jälkimmäisen kohdan osalta on selvää, ettei yritys aina tarvitsekaan viranomaisen tukitoimia, mutta säännöksen voisi hyvin kirjoittaa velvoittavaksi niin, että siinä edellytettäisiin viranomaisen aina viipymättä poikkeamailmoituksen vastaanottamisen jälkeen tiedustelevan yritykseltä, tarvitseeko se tukea ja jos näin on, velvoittaa viranomainen sitä myös toimittamaan. Painotamme, että direktiivin 10 artiklassa kuvattu toimivaltaisten viranomaisten tuki yrityksille on kuvattu velvoittavasti. Artiklan mukaan ”jäsenvaltioiden on tuettava...” ja ”Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että sen toimivaltaiset viranomaiset tekevät yhteistyötä ja vaihtavat tietoja ja hyviä käytäntöjä liitteessä esitettyjen toimialojen kriittisten toimijoiden kanssa.” Sama velvoittavuus olisi perusteltua säilyttää myös kansallisessa laissa. Nyt ehdotetun 7 §:n mukaan edes toimivaltaisen viranomaisen, sisäministeriön, tehtäviin ei kuuluisi yrityksille tarjottavasta tuesta huolehtiminen. Tuen velvoittavuuden ja sisällön puutteellista käsittelyä luonnoksessa voidaan perustellusti pitää yhtenä sen keskeisimmistä puutteista.

Viranomaisten päivystys- ja varallaolojärjestelyt

10 §:ssä käsitellään merkittävän vaikutuksen omaavan poikkeamailmoituksen välittämistä. Säännöksen perusteluissa sivulla 87 todetaan ”Valtioneuvoston tilannekeskus toimii valtioneuvoston tilannekeskuksesta annetun lain mukaisesti ympärivuorokautisesti. Ministeriöissä ja viranomaisissa on erilaisia varallaolo- ja päivystysjärjestelmiä.” Päivystys- ja varallaolojärjestelyt Huoltovarmuuskeskuksessa ja valvontaviranomaisissa tulisi ehdottomasti avata yksityiskohtaisemmin. Asialla on iso merkitys myös yrityksille tarjottavan tuen osalta. Viranomaisilla on direktiivin mukaan velvollisuus tarjota yrityksille tukea ja niillä tulee näin olla myös tosiasiallinen kyky siihen silloin, kun apua tarvitaan, oli ajankohta mikä tahansa. Yrityksille asetetun tiukan poikkeamailmoitusten määräajan ja viranomaisten tuen antamismahdollisuuksien ja -velvollisuuksien tulee olla keskenään tasapainossa. Viittaamme myös edellä yrityksille annettavan tuen järjestämisestä lausumaamme.

Kiinnitämme huomiota myös siihen, että valmistelun aikana elinkeinoelämän etujärjestöjä ja/tai kriittisiä yrityksiä ei ole otettu mukaan valmisteluun. Kuulemiset ovat olleet melko pintapuolisia. Niitä on ollut vain kaksi, joista vain jälkimmäisessä, joulukuussa 2023 järjestetyssä annettiin laajemmin tietoa tulevan toimeenpanolain keskeisestä sisällöstä.

2.

Soveltamisalaa koskevat huomiot, kuten esimerkiksi kriittisen toimijan määrittäminen ja kriteeristön kattavuus

Kansallisesta turvallisuudesta primäärästi vastaavat viranomaiset soveltamisalan ulkopuolella

Direktiivin 1 artiklan 6. kohdan lähtökohtaa siitä, ettei direktiiviä sovelleta julkishallinnon elimiin, jotka toimivat kansallisen turvallisuuden, yleisen turvallisuuden tai lainvalvonnan alalla, mukaan lukien rikosten tutkinta, selvittäminen ja syytteenpano, voidaan pitää direktiivin ja toimeenpanolain keskeisen tavoitteen kannalta outona, vaikka se onkin ymmärrettävää EU:n toimivallan rajauksen näkökulmasta. Rajaushan tarkoittaa käytännössä sitä, että niiltä organisaatioilta, jotka primäärästi vastaavat kansallisesta turvallisuudesta, ei häiriönsietokyvyn osalta edellytetä samaa kuin kansallista turvallisuutta sekundäärisesti tukevilta tahoilta. Tätä on hyvin vaikea ymmärtää. Toisinkin olisi voitu säätää, ja kansallisesti voidaan yhä säätää. Direktiivi, ja taustalla SEUT 346, turvaa joka tapauksessa sen, että kansalliseen turvallisuuteen ja muihin keskeisiin kansallisiin turvallisuusetuihin liittyviä tietoja jäsenvaltioilla ei ole velvollisuutta muille jäsenvaltioille antaa, joten tämä ei voi olla peruste olla edellyttämättä niiltä häiriönsietosuunnitelmia ja -toimia. Miksi siis niiltä, jotka ovat ensisijaisessa vastuussa ja joilta näin tulisi ennen muita edellyttää häiriönsietokykyä ja suojautumista, ei sitä edellytetä?

Mikäli näin kuitenkin lopultakin päätetään kansallisesti toimia, on erittäin tärkeää, että valmiuslain kokonaisuudistuksessa julkishallintoa koskeva ns. yleinen varautumisvelvollisuus ulotetaan koskemaan myös julkishallinnon toimijoiden, ml. kansallisen ja sisäisen turvallisuuden toimijoiden normaaliaikojen häiriö- ja kriisitilanteisiin varautumista, kuten valmiuslakityöryhmä on muistiossaan alustavasti ehdottanut (Valmiuslain varautumisvelvollisuutta koskevan sääntelyn nykytila ja kehittämistarpeet, muistio päivätty 15.11.2023). Varautuminen on skaalautuva kokonaisuus, jossa poikkeusoloihin varautuminen rakentuu normaaliaikojen häiriö- ja kriisitilannevarautumisen

perustalle. Pelkkä poikkeusoloihin varautuminen ei voi milloinkaan olla toimiva malli. On erittäin tarpeellista, että julkishallinto veloitettaisiin tähän nimenomaisesti, laajasti ja riittävän yksityiskohtaisesti. Toisarvoinen kysymys lopulta on, minkä lain nojalla se tehdään. Toteutuksessa on huomioitava nyt puheena olevan lain häiriönsietokykyä edistävät toimet ja tekemisen sykli, jolla julkishallinnon toimijoiden häiriönsietokyvyn kehittäminen ja riskiarvioinnit kytketään samaan kokonaisuuteen ja prosessiin nyt puheena olevan lain soveltamisalaan kuuluvien organisaatioiden kanssa.

Edellisessä kappaleessa todettuun liittyy myös pääministeri Orpon hallitusohjelman kirjaus kaikkien hallinnonalojen normaaliaikojen häiriö- ja kriisitilanelainsäädännön läpikäynnistä. Tämä on erittäin tärkeää toteuttaa. Jatkossakin valmiuslain poikkeusolojen toteamisen ja poikkeusvaltuuksien käyttöönnoton kynnyksen tulee olla korkealla.

Kriittisen toimijan määrittely

Esityksen tulisi olla kirjoitettu niin, että sen luettuaan soveltamisalan sektoreiden toimijat voisivat kohtalaisella todennäköisyydellä päätyä siihen, tullaanko ne nimeämään CER-kriittisiksi toimijoiksi vai ei. Nyt esitetty kriteeristö jää tässä suhteessa vielä valitettavan yleiselle tasolle vaikeuttaen luotettavien johtopäätösten tekemistä.

Soveltamisalan kohdentamisen määritelmä yrityksessä tai yritysten kokonaisuudessa on nähdäksemme selkeämpi kuin NIS 2 -toimeenpanolakiluonnoksessa. Puheena olevan esityksen määritelmä "...yhteisö taikka sen toiminnallinen osa" määrittää selkeästi sen, että vaatimuksia tulee soveltaa vain siihen osaan yrityksen, esimerkiksi osakeyhtiön toiminnallisesta kokonaisuudesta, jonka toimiala sijoittuu esityksen kattamaan 11 soveltamisalasektoriin. Vaatimuksia ei tule laajentaa koko osakeyhtiökokonaisuuteen, puhumattakaan mahdollisen konsernin muista yrityksistä, mikäli esimerkiksi vain yksi niistä harjoittaa soveltamisalan toimintaa. Kannatamme ehdotettua rajausta.

Ehdotuksen 3 §:ssä todetaan "Jos Euroopan unionin säädöksissä edellytetään alakohtaisesti kriittisten toimijoiden toteuttavan toimenpiteitä häiriönsietokyvyn parantamiseksi ja vaatimukset ovat tässä laissa säädettyjä veloitteita vastaavia, kriittiseen toimijaan ei sovellettaisi tätä lakia. Tämä koskisi myös valvontaa koskevia säännöksiä." Koska nykyiset unionin säädökset ovat tiedossa, olisi nähdäksemme perusteltua todeta säännöstekstissä tai vähintään säännöksen perusteluissa, mihin aloihin esitettyä säädöstä ei tämän vuoksi tulisi soveltamaan. Sitä, onko muiden säädösten ja nyt esitetyn säädöksen vaatimusten välillä riittävä vastaavuus, ei tulisi jättää tällaisessa tilanteessa myöhempien tulkintojen varaan. Kyse on siitä, sovelletaanko lakia tiettyyn toimijaan. Tällaisten rajausten tulee ilmetä suoraan laista. Esitetyn lain ja sektorilainsäädännön välistä suhdetta on välttämätöntä tarkentaa.

Kriittisen toimijan määrittämistä koskevan esitetyn 11 §:n perusteluissa sivulla 88 todetaan, että määrittämisessä otettaisiin muun ohella huomioon myös eurooppalainen yhteismitallisuus, jolla tarkoitetaan määriyksien ja käytänteiden yhteneväisyyttä eurooppalaisella tasolla, mikä parantaisi

muun muassa tiedon vertailtavuutta ja rajat ylittävien kriittisten infrastruktuurien yhteismitallista valvontaa. Tämä on tärkeää ja kannatamme sitä, mutta mistään esityksessä ei kuitenkaan nähdäksemme ilmene, miten tämä vertailu käytännössä toteutettaisiin. Asiaa pitäisi mielestämme avata laajemmin ja yksityiskohtaisemmin esityksessä.

Esitetyn 14 §:n 2 momentin mukaan toimivaltaisen ministeriön olisi ennen kriittistä toimijaa koskevan asian ratkaisemista pyydettävä lausunto sisäministeriöltä ja tarpeellisessa laajuudessa muilta ministeriöiltä sekä muilta viranomaisilta. Huoltovarmuuskeskusta ei ole mainittu säännöksen tekstissä, eikä myöskään sen perusteluissa, vaikka juuri Huoltovarmuuskeskuksella on sen johtaman huoltovarmuusorganisaation poolien kautta todennäköisesti tarkin kuva mm. kriittisten toimijoiden keskinäisriippuvuuksista. Katsomme, että Huoltovarmuuskeskusta ja laajemmin huoltovarmuusorganisaation toimialakohtaisia pooleja on välttämätöntä kuulla tässä yhteydessä ja tämä tulisi kirjata myös säännöstekstiin.

Ehdotettujen 15 ja 16 §:ien velvoitteet toimijoille

Esitettyjen 15 ja 16 §:ien velvoitteet ovat sinänsä perusteltuja, mutta niiden toimivuus voidaan todeta vasta käytännössä, kun nähdään, miten valvovat viranomaiset niitä lopulta soveltavat. Haluamme painottaa sitä, että soveltamisalan yritykset tuntevat omat riskinsä parhaiten. Ulkopuolelta vaatimuksia tulisi asettaa korkeintaan liittyen vaadittavaan turvallisuuden tasoon. Keinojen valinnan tulisi jäädä yrityksensä itsensä valittavaksi, koska samaan tasotavoitteeseen saavuttamiseen voidaan usein päästä usealla eri tavalla. Keinojen kombinaatio ei ole välttämättä kaikille yrityksille samaankaan tavoitteeseen pääsemiseksi sama, vaan sekin edellyttää yrityksen omaa asiantuntemusta, jolla löydetään kullekin toimijalle soveltuvin ja yleensä myös kustannustehokkain keino. Toivomme, että valvovat viranomaiset kunnioittavat käytännön valvontatoiminnassaan näitä periaatteita.

Mainittujen säännösehdotusten osalta kiinnitämme huomiota myös siihen, että normaalisti yritys vastaa itse omista turvallisuusinvestoinneistaan ja kustannuksistaan. Jos sen sijaan yhteiskunnan etu edellyttää toimenpiteitä, joiden kustannukset ylittävät yrityksille riskin realisoidumisesta aiheutuvat ja siten perusteltuina pidettävät kustannukset tai jotka eivät suoraan liity yritysten jatkuvuudenhallintaan, yrityksellä tulisi olla oikeus saada osin täysi korvaus näistä kustannuksista. Esim. teleoperaattoritoimintaa koskevassa lainsäädännössä tämä on huomioitu: jos teleoperaattorin on hankittava viranomaistoiminnan tukemiseksi laite, jota se ei itse tarvitse, viranomaisen tulee vastata kustannuksista.

Poikkeamailmoitukset ja yhteinen ilmoituskanava

Mitä tulee 17 §:ssä esitettyyn poikkeamia koskevaan ilmoitusvelvollisuuteen, kannatamme sitä, että ehdotuksen mukaan on katsottu tarkoituksenmukaiseksi, että NIS 2- ja CER-poikkeamailmoituksia varten luotaisiin yhteinen ilmoituskanava (portaali) hallinnollisen rasituksen minimoimiseksi. Toteamme kuitenkin, että yhteiseen ilmoituskanavaan tulisi sisällyttää muutkin kyseeseen tulevat ilmoitukset, tärkeimpänä yleisen tietosuoja-asetuksen mukaiset ilmoitukset tieto-suojavaltuutetulle.

Tulevaisuudessa sama poikkeama laukaisee sekä kansallisen NIS 2-toimeenpanolain, että yleisen tietosuoja-asetuksen mukaiset ilmoitusvelvollisuudet, jolloin näiden ilmoitusten tapahtumankuvaus on pitkälti sama. Kuten luonnoksessa todetaan, jossain määrin voi olla myös sellaisia tapahtumia, jotka tulee ilmoittaa sekä CER- että NIS 2-toimeenpanolakien mukaan viranomaisille. Olisi yksinomaan järkevää hallinnollisen rasituksen minimoinnin kannalta, että ne kaikki olisi mahdollista raportoida kerralla, yhdellä ilmoituksella, joka reititettäisiin kulloinkin asianomaisille viranomaisille.

Esitetyn 17 §:n 2 momentin mukaan kriittisen toimijan on annettava ensi-ilmoitus valvontaviranomaiselle ja Huoltovarmuuskeskukselle viimeistään 24 tunnin kuluessa siitä, kun poikkeama on tullut tietoon, ellei välttämättömästä operatiivisesta syystä muuta johdu. Tällainen ajankohta voi hyvin olla öiseen aikaan, viikonloppuna tai pyhänä. Mistään esityksestä ei kuitenkaan nähdäksemme ilmene, onko ja millä CER-kokonaisuuden kansallisilla viranomaisilla myös velvollisuus järjestää päivystys tai varallaolo tällaisten tilanteiden varalle lukuun ottamatta Huoltovarmuuskeskusta, jonka osalta on sivun 92 ensimmäisessä kappaleessa todettu, että sillä tulee olla poikkeamailmoitusten vastaanottokyky ympärivuorokautisesti. Ehdotetun säännöksen 1 momentin mukaan Huoltovarmuuskeskuksen on kuitenkin ilmoitettava saamastaan poikkeamailmoituksesta välittömästi sisäministeriölle, toimialasta vastaavalle ministeriölle sekä Valtioneuvoston tilannekeskukselle. Näistä jälkimmäisellä on esityksenkin mukaan ympärivuorokautinen päivystys, mutta epäselväksi jää, onko jatkossa myös sisäministeriöllä ja kaikilla toimialoista vastaavilla ministeriöillä vastaava päivystys tai vähintään varallaolojärjestely. Asiaa tulisi avata yksityiskohtaisemmin jatkovalmistelussa.

3.

Vaikutustenarviointia koskevat huomiot, kuten esimerkiksi yhteiskunnalliset vaikutukset, taloudelliset vaikutukset yrityksille, hallinnollinen taakka ja muut kustannukset sekä vaikutukset yritysten toimintaan

Mielestämme esityksen vaikutusten arviointeja tulisi laajentaa ja tarkentaa. Esimerkiksi:

- Luvussa Yhteiskunnalliset vaikutukset (s. 73, toinen kappale) todetaan, että ”CER-direktiiviin perustuva lakiehdotus yhdenmukaistaisi kriittisten toimijoiden tunnistamisen sekä häiriönsietoa koskevat menettelyt ja arviointiperusteet EU:n jäsenvaltioissa ja loisi selkeät menettelyt jäsenvaltioiden väliseen yhteistyöhön.” Ideaalitilanteessa näin toivottavasti tuleekin käymään, mutta koska kyseessä on direktiivi-instrumentin täytäntöönpano ja minimiharmonisointi, siitä ei tässä vaiheessa ole takeita. Ehdotuksessa tulisikin käsitellä vaikutusten osalta myös tätä vaihtoehtoa: mitä vaikutuksia olisi sillä, että yhdenmukaistaminen ei toteudukaan. Toteamme myös, että esityksen kansainvälisen vertailun osuus (s. 76–79) on kohtuullisen suppea, eikä tässä vaiheessa anna tässä suhteessa juurikaan vertailua tulevasta, direktiivin toimeenpanon jälkeisestä tilanteesta, johtuen toimeenpanon keskeneräisyydestä muissa maissa.

- Saman luvun seuraavassa kappaleessa (s. 73, kolmas kappale) todetaan mm. ”CER-kriittiseksi määriteltyä toimijaa koskevat myös NIS 2 -direktiivin velvoitteet. Näillä voi olla yhteisvaikutuksia.” Yhteisvaikutuksia tulisi käsitellä laajemmin, koska niitä todellakin on ja ne voivat olla yksittäisten, joskin oletettavasti melko harvalukuisten yritysten kannalta merkittäviä. CER-direktiivin velvoitteiden toteuttamiselle on asetettu selkeitä määräaikoja, mutta NIS 2 -direktiivin ja sen toimeenpanolain velvoitteille ei. Tämä johtaa tilanteeseen, jossa CER-kriittiseksi nimetty yritys tulee kuukauden kuluttua nimeämisen ilmoittamisesta välittömästi kaikkien NIS 2 – direktiivin keskeisille toimijoille asetettujen velvoitteiden piiriin ja sekä etu- että jälkikäteisen valvonnan piiriin. Asetelma on ymmärrettävästi yritykselle hankala, lähes kohtuuton, mutta todennäköisesti tällaisia yrityksiä lienee vain yksittäisiä.

- Saman luvun seuraavassa kappaleessa (s. 73, neljäs kappale) todetaan ”Yhteiskunnan toiminnan kannalta CER-kriittinen toimijajoukko voi käsittää suppeamman joukon toimijoita kuin huoltovarmuuskriittinen tai muuta kriittistä infrastruktuuria koskeva toimijajoukko.” Huoltovarmuuskeskuksen ja oman arviomme mukaan CER-kriittinen toimijajoukko tulee olemaan selvästi suppeampi kuin mainitut muut toimijajoukot. Esitys tulisi kirjoittaa kaikin osin niin, että yritykset voisivat mahdollisimman pitkälti jo tässä vaiheessa itse päätellä, tullaanko ne todennäköisesti nimeämään CER-kriittisiksi toimijoiksi. Käytetyt epämääräiset luonnehdinnat eivät tätä mahdollista, vaan niistä voi tehdä myös päätelmän, että CER-kriittisten joukko voisi olla lähes sama kuin nykyinen huoltovarmuuskriittisten yritysten joukko. Ks. myös edellä kysymyksen 2 osalta lausumamme.

- Mielestämme esityksessä tulisi ehdottomasti arvioida esityksen vaikutuksia myös siihen, miten vakiintunut huoltovarmuusyhteistyö tulee muuttumaan, kun vain osa sen yritystoimijoista on lain tasoisesti määritelty kriittisiksi. On ehdottoman välttämätöntä, että muiden yritysten osalta huoltovarmuusyhteistyö jatkuu, mutta on myös tärkeää, että kriittisiksi toimijoiksi nimetyt yrityksetkin voisivat, ja niillä olisi edelleen intressi jatkaa myös vapaaehtois pohjalta tehtävässä yhteistyössä. Resilienssin kehittäminen ei toivottavasti minkään toimijan osalta muutu vain vaatimustenmukaisuuteen pyrkimiseksi, vaan toimintaa ohjaa edelleen vahva ymmärrys ja tahtotila kehittää omaa varautumistaan silloinkin, kun laki ei sitä edellytä.

- Esityksen luku Taloudelliset vaikutukset on tarkkuudeltaan hyvin yleinen ja epämääräinen elinkeinoelämään kohdistuvien vaikutusten osalta, eikä siinä ole yritettykään arvioida niitä yksityiskohtaisesti. Viittaamme NIS 2 -direktiivin toimeenpanolain arvioihin, joiden pohjaksi oli sentään tehty perinpohjainen selvitys kahdella eri toimialalla ja tuloksena kyettiin antamaan euromääräisiä arvioita siitä, miten paljon yrityksille tulee maksamaan velvoitteiden toimeenpano kertakustannuksena ja myöhemmin jatkuvina kustannuksina. Esityksen taloudellisten vaikutusten arviota tulee siksi ehdottomasti laajentaa ja tarkentaa huomattavasti huomioiden riittävässä määrin myös NIS 2 - ja CER-direktiivien taloudelliset yhteisvaikutukset, joita ei nyt ole käsitelty lainkaan.

Samoin tulisi käsitellä vaikutuksia sellaisten yritysten kannalta, jotka toimivat useissa EU-jäsenmaissa ja tulevat jatkossa useiden maiden kansallisten CER-toimeenpanolakien kohteeksi. Tässä vaiheessa on mahdotonta viime mainittujen tilanteiden osalta todeta lopputulosta yksityiskohtaisesti, mutta on hyvin mahdollista, ellei jopa todennäköistä, että vaatimukset tulevat vähintään jossain määrin

varioimaan eri jäsenmaissa huomioiden sen, että CER-direktiivi on minimiharmonisointilainsäädäntöä. Luvun loppuun on merkitty, että luku täydentyy, mutta olisi ollut kohtuullista, että lausunnoille olisi lähetetty jo täydennetty versio.

4.

Valvontaa koskevat huomiot

On mielestämme hyvä, että toimijoiden sektorikohtainen valvonta ehdotetaan annettavaksi samoille viranomaisahoille, jotka jo nykyään valvovat asianomaisia toimialoja. Ne tuntevat toimialojen ominaispiirteet ja toimialoja koskevan lainsäädännön parhaiten, mikä parantaa onnistumisen edellytyksiä myös puheena olevan lakiehdotuksen toimeenpanoon liittyvissä asioissa.

Esitetyssä 22 §:n 1 momentissa todetaan, että valvova viranomaislainen voi antaa huomautuksen tai varoituksen lakia rikkovalle kriittiselle toimijalle. Tämän jälkeen säännösehdotuksen 2 momentissa todetaan, että valvova viranomaislainen voi päätöksellään (valvontapäätös) velvoittaa toimijan korjaamaan havaitut puutteet kohtuullisessa määräajassa ja se voi asettaa päätöksen tehosteeksi uhkasakon tai teettämisuhan. Ehdotamme että säännöksen järjestys muutettaisiin niin, että valvontapäätös mainitaan ensin ja vasta tämän jälkeen huomautus tai varoitus. Tämä olisi loogista vähimmän haitan periaatteen mukaisesti; viranomaisen on ensisijaisesti ohjattava valvottavaa toimimaan oikealla tavalla. Jos valvottava ei näin toimi, voidaan antaa huomautus tai varoitus. Tässä yhteydessä annettaisiin varmasti myös uusi valvontapäätös, ja asetettaisiin sen tehosteeksi uhkasakko tai teettämisuha.

Esitetyssä 26 §:ssä säädettäisiin viranomaisten tiedonsaantioikeudesta. Sen mukaan valvovilla viranomaisilla olisi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada viranomaisilta ja kriittiseksi toimijaksi määritetyiltä toimijalta maksutta tehtäviensä hoitamiseksi välttämättömät tiedot. Valvovalla viranomaisella olisi myös oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa toiselle valvovalle viranomaiselle ja NIS 2 -direktiivin mukaiselle valvovalle viranomaiselle sekä sisäministeriölle ja toimivaltaiselle viranomaiselle tiedot, jotka ovat välttämättömiä tehtävien hoitamiseksi. Edelleen valvovalla viranomaisella olisi myös oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa välttämättömiä tietoja Huoltovarmuuskeskukselle sen tehtävien hoitamiseksi.

Esitetyn 2 §:n 4 momentin mukaan esitettyä lakia ei kuitenkaan sovellettaisi sellaisen tiedon antamiseen, jonka ilmaiseminen tai luovuttaminen vaarantaa maanpuolustusta, kansallista turvallisuutta tai yleistä järjestystä ja turvallisuutta.

Esitetyssä 26 §:ssä tulisi todeta, että myös kriittisellä toimijalla on oikeus tarvittaessa vedota ehdotetun 2 §:n 4 momentin rajoitukseen. Tällainen tilanne voisi nähdäksemme olla käsillä esimerkiksi silloin, jos kysytty tieto koskee salassa pidettävää kriittisen toimijan ja puolustusvoimien välistä tai muuta vastaavaa sopimusta. Esitetty laki ei voi avata muille viranomaisille ehdotonta

oikeutta saada tietoa ainakaan ilman, että asiasta on ensin tiedusteltu kyseiseltä sopi-jataholta, esimerkkitapauksessa siis puolustusvoimilta.

Luonnoksen mukaan poikkeamailmoituksista tehdään yhteenvetokertomus kahden vuoden välein, mutta toimitetaanko yhteenvetokertomukset tai jonkinlainen kooste niistä myös kriittisille toimijoille tiedoksi jää epäselväksi. Näin olisi varmasti järkevää, koska poikkeamista on aina mahdollisuus oppia ja usein poikkeamat voivat paljastaa sellaista, mistä on myös muilla toimialoilla hyötyä toimintaa kehitettäessä.

Huomionarvoista on myös se, ettei valvontatoiminnassa kertyneitä huomioita luonnoksen mukaan koota mitenkään yhteen ja käytetä yhteiseksi hyödyksi.

Nämäkin kaksi kohtaa alleviivaavat luonnoksen epätasapainoisuutta; kriittisten toimijoiden tarpeet on sivuutettu ja toimet liittyvät lähinnä siihen, mitä viranomaisille tulee toimittaa ja mitä niiden tulee saada.

Esityksen mukaan valvontaa harjoittaisivat useat eri viranomaiset. Nähdäksemme viranomaisten keskinäistä vastuunjakoa valvonnan käytännön hoitamisessa tulisi vielä pyrkiä tarkentamaan, erityisesti niiden tehtävien osalta, joihin sisältyy julkisen vallan käyttöä ja julkisen vallan käytön valvontaa. Viittaamme tältä osin myös Oikeuskanslerinviraston asiassa antamaan lausuntoon.

5.

Laiminlyöntimaksua koskevat huomiot

Esitetyssä 23 §:ssä määritellään, milloin valvontaviranomainen voisi määrätä päätöksellään kriittisen toimijan maksamaan laiminlyöntimaksun. Sen ja ehdotetussa 22 §:ssä määriteltyjen toimien keskinäinen suhde jää kuitenkin täysin epäselväksi. Onko laiminlyöntimaksua tarkoitus käyttää vasta, jos 22 §:n toimet eivät ole johtaneet haluttuun lopputulokseen? Näin nähdäksemme tulisi olla edellä kerrotuilla perusteilla: ohjauksen tulee edeltää mahdollista sanktiota. Asiaa on välttämätöntä selventää jatkovalmistelussa.

6.

Miten arvioitte turvallisuus selvityslakia koskevan esityksen tarpeellisuutta ja muotoilua? Millaisia turvallisuusvaikutuksia esityksellä olisi?

Kannatamme esitettyä turvallisuus selvityslain 19 §:n 4) -kohtaan tehtävää muutosta. Katsomme, että se laajentaa perustellulla tavalla säännöksen soveltamisalaa ja on myös turvallisuus selvitysmenettelyyn hyväksytyjen yritysten etu.

Turvallisuusselvitysten osalta tulisi myös pohtia, voidaanko CER-kriittisten yritysten turvallisuusselvitykset jatkossa käsitellä nopeutetusti. Koska yrityksille säädetään mittavia velvoitteita, niiden vastapainona tulisi olla jotain lisäarvoa. Toisaalta myöskään CER-toimeenpanolain soveltamisalan ulkopuolelle jäävien huoltovarmuuskriittisten yritystenkään turvallisuusselvitysten käsittely ei saisi missään tapauksessa ainakaan hidastua nykyisestä.

Kiinnitämme huomiota myös siihen, että ehdotettu laajennus yhdessä satamien turvallisuusselvityksiä koskevien muutosten kanssa tulee lisäämään tehtävien selvitysten määrää. Suojelupoliisin resursseista on korostetun tärkeää huolehtia, jotta turvallisuusselvitysten prosessi ei hidastu lisää. Se on jo ajoittain ollut varsinkin uusien rekrytointien merkittävä hidaste yrityksissä.

7.

Miten arvioitte satamien turvallisuusselvityksiä koskevan esityksen tarpeellisuutta ja muotoilua? Millaisia toiminnallisia ja taloudellisia vaikutuksia esityksellä olisi? Millaisia turvallisuusvaikutuksia esityksellä olisi?

Osana kokonaisuutta esitetään, että eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annettua lakia muutettaisiin lisäämällä sen satamien turvatoimia koskevaan 2 a lukuun uusi 7 g §. Säännöksen mukaan ”Ulkomaanliikenteen sataman satamanpitäjän on varmistettava, että lastin käsittelyä koskeviin tietojärjestelmiin sekä sataman turvatoimia koskeviin tietoihin ja kulunvalvontatietoihin on pääsy vain henkilöllä, jonka nuhteettomuus ja luotettavuus on varmistettu turvallisuusselvityslain mukaisella perusmuotoisella turvallisuusselvityksellä. Turvallisuusselvitys on uusittava sen voimassaolon päättyessä.”

Kannatamme säännösesityksen tavoitetta. Säännösluonnoksen sanamuoto ”satamanpitäjän on varmistettava”, ei suoranaisesti edellytä, että satamanpitäjän tulisi olla turvallisuusselvityksen hakijana. Esityksen perusteluista kuitenkin ilmenee tätä tarkoitettua, koska esityksen perusteluissa sivulla 101, sivun kolmannessa kappaleessa todetaan: ”Vaatimus nuhteettomuuden ja luotettavuuden varmistamisesta tarkoittaisi, että satamanpitäjän on haettava perusmuotoista henkilöturvallisuusselvitystä ja sen tuloksen perusteella arvioitava, voidaanko henkilölle antaa pääsy säännöksessä tarkoitettuihin tietojärjestelmiin.”

Esitetty sanamuoto on osin ristiriidassa turvallisuusselvityslain vakiintuneen tulkinnan kanssa. Vakiintuneesti on tulkittu, että jos suojaavana on tieto, tiedon omistajalla on intressi sen suojaamiseen ja tämän vuoksi omistajan, eikä esimerkiksi sitä omistajan toimeksiannosta käsittelevän tulee olla hakijana turvallisuusselvityksessä silloinkin, kun selvityksen kohde on tietoa omistajan toimeksiannosta käsittelevän yrityksen työntekijä. Jos selvityksessä löydetään ns. merkityksellisiä tietoja, suojelupoliisi ilmoittaa niistä selvityksen hakijana olevalle tiedon omistajalle, ja laki nimenomaisesti kieltää tätä ilmoittamasta saamistaan tiedoista henkilön työnantajalle. Linjaus on ymmärrettävästi työoikeudellisesti hankala henkilöstä työnantajavastuussa olevan yrityksen kannalta, mutta sitä on kaikissa muissakin tapauksissa noudatettu, ja olisi ristiriitaista poiketa siitä nyt.

Ulkomaanliikenteen satamien satamanpitäjillä ei ole pääsyä lastin käsittelyä koskeviin tietojärjestelmiin, eikä näin myöskään lastitietoihin. Intressi ja pääsy niihin on lasteja satama-alueella käsittelevillä ahtaus- ja logistiikka-alan yrityksillä. Lisäksi sataman turvatoimia toteuttavat ja niistä vastaavat sekä satamanpitäjä että alueella toimivat ahtaus- ja logistiikka-alan yritykset ja myös kulunvalvontajärjestelmiä on sekä satamanpitäjillä että alueella operoivilla muilla yrityksillä. On myös huomattava, että pääsyjä tietojärjestelmiin voi olla monen tasoisia; joku käyttäjä voi nähdä vain osan tiedoista, mutta ei voi muuttaa niitä, joku voi myös muuttaa osaa tiedoista ja jollakin voi olla järjestelmän laajat pääkäyttäjävaltuudet. Tämänkään vuoksi järjestelmään ja tietoihin nähden ulkopuolinen ei voi toimia hakijana; koska se ei tunne perinpohjaisesti kyseisiä tietojärjestelmiä, sillä ei ole kykyä arvioida selvityksen kohteena olevan henkilön työtehtäviin liittyviä riskejä näiden järjestelmien ja niissä olevien tietojen osalta.

Säännöksen sanamuotoa tulisi muuttaa siten, että turvatoimiin liittyvien tietojen osalta turvallisuusselvityksen hakemisen oikeus ja velvollisuus olisi sekä ulkomaanliikenteen satamien satamanpitäjillä että satamien alueilla operoivilla ahtaus- ja logistiikka-alan yrityksillä, kullakin omien tietojensa osalta, ja vastaavasti selvityksen hakemisen oikeus ja velvollisuus lastitietoihin liittyen olisi vain alueilla operoivilla ahtaus- ja logistiikka-alan yrityksillä.

8.

CER-yleislain 28 §:ään liittyen, miten arvioitte säännösehdotuksia, jotka koskevat muiden EU-jäsenvaltioiden rikosrekisteritietojen käyttämistä kriittisen toimijan työntekijästä tehtävässä turvallisuusselvityksessä (1. lakiesityksen 28§ sekä 3. ja 4. lakiesitys)?

Katsomme, että esitys on perusteltu ja myös turvallisuusselvitysmenettelyyn hyväksytyjen yritysten ja organisaatioiden edun mukainen.

9.

Muut huomiot

Sivulla 24 luvussa Yhteiskunnan turvallisuusstrategia ja kansallinen riskiarvio on todettu, että vuonna 2017 päivitetty yhteiskunnan turvallisuusstrategia, ja vuonna 2023 päivitetty Suomen kansallinen riskiarvio eivät täytä CER-direktiivin kansalliselle turvallisuusstrategialle ja kansalliselle riskiarviolle asetettuja vaatimuksia. Asian ymmärtämistä helpottaisi, jos kohdassa avattaisiin, miksi näin on ja todettaisiin myös se, onko nykyisessä strategiassa ja riskiarviossa kuitenkin jotain sellaista, joka voidaan hyödyntää CER-vaatimukset täyttäviä strategioita ja riskiarviota laadittaessa.

Viittaamme lopuksi jäsenliittojemme asiasta antamiin lausuntoihin ja toteamme kannattavamme niissä esitettyjä, yllä todettua yksityiskohtaisempiin luonnoksen kohtiin liittyviä sekä toimialakohtaisia näkemyksiä.

Kunnioitavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Lainsäädäntö ja hallinto

Tommi Toivola

Johtaja

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Rajamäki Markku

Elinkeinoelämän keskusliitto EK - Lainsäädäntö ja hallinto